SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 95. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 20, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 20-го ТРАВНЯ 1992. Ч. 95. РІК XCIX.

ПРОПОВІДЬ БЛАЖЕННІШОГО МИРОСЛАВА І. НА СЛУЖБІ БОЖІЙ З НАГОДИ СИНОДУ ВЛАДИК

Високопреосвященні! Преосвященні Владики!
Всечесні Отці,
Преподобні Сестри,
Дорогі Браття і Сестри у Христі!

Стоїмо ми на грані переломового моменту в історії Української Греко-Католицької Церкви, бо цими днями вперше розпочинає свою працю Священний Синод Ієрархів нашої Церкви. Тому ми засилаємо до Господа сьогодні молитви, щоб Бог дарував нам свою Мудрість, щоб Дух Святий вселився в наших серцях, щоб ми, грішні і слабі люди, дозволили Спасителеві проводити наші наради.

Цей Синод такий для нас переломовий з кількох причин:

— це перший Синод воскреслої Церкви у незалежній Українській Державі;

— це перший Синод, який діятиме за законами церковного права, що увійшов у дію щойно минулої осені для всіх східних Церков, які з'єднані з Апостольською Столицею;

— він повинен дати нам можливість тісніше об'єднати нашу Церкву, яка поза Україною має ще велику діяспору.

Різні люди покладають великі надії на працю цього Синоду. Дехто вважає, що на сесіях цього першого Синоду повинні вирішитися всі спірні питання і дійти до повного упорядкування нашого церковного життя. До цього ми будемо стреміти, але з повним розумінням людської немочі та не абиякої складности церковної обстановки, спричиненої минулими лихоліттями. І вас, дорогі у Христі, просимо це розуміти.

Тому, що це перший звичайний Синод у нових обставинах, треба буде взятися до справ, які ж можна назвати основними чи „конституційними". Синод Єпископів — це найвища законодавча влада в помісній Церкві. Та заки можна взятися до самого законодавства, треба вирішити такі превважливі питання, як територія, над якою Глава нашої Церкви зі своїм Синодом мають безпосередню юрисдикцію. Цей Синод мусить визначити межі матірної території нашої Церкви — щоб було чітко зрозумілим, де є ця матірна територія, а де є діяспора. Ми повинні створити там, де треба, нові епархії і екзархати. У зв'язку з цим треба нам знову рішуче поставитися до питання визнання нашої Церкви як Патріярхату, чого ми всі довго очікували й так дуже нетерпеливо бажаємо. Знаю, що це лежить на серці наших вірних. Треба нам, окрім основних, „конституційних", питань, які відносяться до того, як Синод творитиме законодавство Церкви, також узятися до створення передбачених законодавчих органів — Постійного Синоду, Патріяршої Курії та різних комісій, які займатимуться різними важливими справами чи з літургічного життя, чи з екуменічних, чи з правних питань, чи з інших ділянок.

Оце кілька думок, щоб ви розуміли, до чого нам треба братися у цьому Синоді Владик. Прийде колись день, а це передбачене нашим церковним правом, коли скличемо Собор нашої Церкви. Такий Собор буде включати також представників духовенства, чернецтва і мирян поруч з Владиками.

ПАПА ІВАН ПАВЛО II ВІТАЄ СИНОД ЄПИСКОПІВ УГКЦЕРКВИ

Кардинал Мирослав Іван Любачівський
Верховний Архиєпископ Львівський
Собор Святого Юра
Площа Богдана Хмельницького 5
290000 Львів

Вітаю радісно Вас і Ваших Владик, а молитвою і серцем супроводжую Синод Вашої Церкви візантійсько українського обряду. По довгих роках проби і терпінь так у рідному краю як на чужині Ваші спільноти можуть нині свобідно висловити їхню віру і засвідчити наявно їх непохитну вірність Святому Престолові. Призиваю на Вас і на членів Синоду дарів Святого Духа, щоб усі сповнились розважністю, мудрістю, і силою для спільних постанов, мали „cor unum et enima una — одне серце і одну душу", пастирську второмність у новому положенні на Україні і поза її межами. Мені милим є, що новий Апостольський Нунцій скоро прибуде до Вас і останеться з Вами, щоб показати любязну дбайливість, з якою супроводжаю Вашу пастирську діяльність. З моїм Апостольським Благословенням.

Іван Павло II

З Ватикану, 15 травня 1992 р.

33-ій Злет Юнацтва СУМ відбудеться в Елленвіллі

Ню Йорк. — Злет Юнацтва Спілки Української Молоді Відділів східного побережжя ЗСА відбудеться на Оселі СУМ в Елленвіллі, Н. Й., в суботу і неділю, 23-24-го травня.

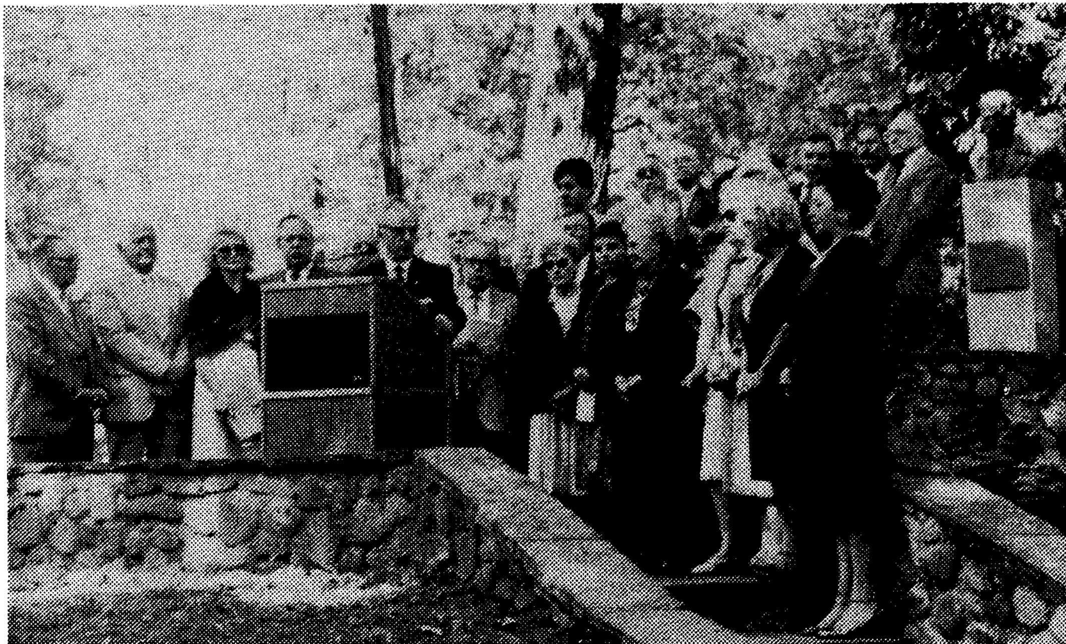
Команда цьогорічного злету створена із сумівців Осередку СУМ ім. ген.-хор. Мирона Тарнавського в Пассейку, Н.Дж. Участь у злеті візьмуть відділи з таких місцевостей: Асторія, Балтимор, Бінгтемптон, Бостон, Вашінгтон, Виппані, Віллімантик, Гартфорд, Джерзі Ситі, Ірвінгтон, Йонкерс, Ню Гейвен, Ню Йорк, Пассейк, Трентон, Філядельфія і Ютика.

Злет проходитиме під кличем „Знов лунає слава України!" та відзначатиме такі річниці: 50-річчя створення УПА, 100-річчя народження Патріярха Йосифа, 150-річчя народження Миколи Лисенка й 250-річчя смерти Пилипа Орлика.

Учасники змагатимуться у конкурсах слова, знання, мистецтва, роїв і спорту. Відкриття злету відбудеться в суботу, 23-го травня, о год. 9-ій вранці.

ГОЛОВНИЙ УРЯД УНС ЗАПОЧАТКУВАВ СВОЇ РІЧНІ НАРАДИ

Кергонксон, Союзівка. — У понеділок, 18-го травня розпочалися річні наради Головного Уряду Українського Народного Союзу, традиційним поклоном Тарасові Шевченкові біля його пам'ятника. До зібраних там членів Головного Уряду промовила коротко головний предсідник Уляна Дячук, а членки Головного Уряду зложили біля пам'ятника Великого Кобзаря китицю квітів.

Члени Головного Уряду УНС коло пам'ятника Т. Шевченкові.

Після вислухання українського і американського гимнів до присутніх промовив почесний член д-р Ярослав Падох, а вірш Ліни Костенко відчитала головна радна Анна Дидик-Петренко та сказала при тому коротке слово про Великого Кобзаря. Головний радний УНС Олександер Худолій відчитав „Заповіт" англійською мовою. На закінчення цієї святочної частини усі присутні відспівали „Заповіт".

Точно о год. 10-ій ранку головний предсідник УНС У. Дячук відкрила у великій залі „Веселки" річні наради однохвилинною мовчанкою в пам'ять тих членів Головного Уряду, що відійшли у засвіти в останньому році, попросила головного контролера Василя Дідюка відмовити молитву, а усі присутні відспівали спільно „Христос Воскрес".

Участь у нарадах беруть усі члени Головного Уряду, за вийнятком перешкодженого головного контролера інж. Анатолія Дорошенка. Із почесних членів УНС є присутні на нарадах: д-р Я. Падох, Марія Душник, адв. Анна Чопек, проф. Богдан Гнатюк і Анна Гарас. Почесні члени УНС Ґеновефа Жеребняк і Марія Чучман привітали наради письмовими привітами, як також наспів привіт від почесного члена о. прот. Степана Біляка.

В дальшому порядку нарад короткі доповнення до друкованих звітів зложили головний секретар Володимир Сохан і головний касир Олександер Благітка.

Після того оформлено поодинокі комісії, які будуть переводити наради в наступних днях.

До комісії увійшли усі присутні в такому порядку:

Комісія організаційна: У. Дячук, В. Дідюк, Степан Гавриш, Гелен Олек-Скатт, Басиль Лучків, М. Душник, Басиль Ліщинецький, Володимир Корчинський, Анна Ремік, Анна Гарас.

Комісія молоді: О. Худолій, Павло Дорожинський, А. Дидик-Петренко, Рома Гадзевич, В. Корчинський.

Комісія жіночих справ: Глорія Пашен, Текля Мороз, Г. Олек-Скатт, М. Душник, д-р А. Чопек, А. Ремік, А. Дидик-Петренко.

Комісія культурних справ: Іван Геврик, О. Худолій, В. Ліщинецький, д-р Я. Падох, д-р Б. Гнатюк, Зенон Снилик.

Комісія преси і публічних

(Закінчення на стор. 3)

УКРАЇНЦІ КРАЇН КОЛИШНЬОГО СССР АКТИВІЗУЮТЬСЯ

Владивосток (УНІАР). — Минулого четверга, 14-го травня тут розпочався Конгрес українців Далекого Сходу, на якому будуть обговорені питання налагодження тісніших зв'язків з Україною, створення українських шкіл, газет і видавництв.

А в п'ятницю, 15-го травня в Москві створено Об'єднання українців Росії. Його мета — об'єднати зусилля українських організацій Росії, координувати їх діяльність в справі відродження, вивчення і розголосу української культури, а також налагодження тісних зв'язків українців, які мешкають на території Російської Федерації, із своєю етнічною батьківщиною. У Росії сьогодні діє 42 регіональних і місцевих українських земляцтв і товариств. Головна квартира нового об'єднання знаходитиметься у Москві.

Тим часом у Рашкові, Молдова у суботу, 16-го травня відбулося Народне віче українців Придністров'я, на яке прибуло понад чотири тисячі делегатів з усіх районів. Українці Придністров'я розглянули громадсько-політичну ситуацію, обговорили проблеми національного відродження і розширення економічних та культурних зв'язків з Україною. Віче вшанувало пам'ять загиблих під час придністровського конфлікту, серед яких 60 українців. Постановлено налагодити тісні зв'язки з державними органами та громадськими організаціями України. У зверненні до народу, Президента, Верховної Ради, Уряду, партій, рухів і громадських організацій України зазначається, що українці Придністров'я потребують допомоги у справі відродження рідної мови, освіти, культури. Перше всеукраїнське віче Придністров'я ухвалило звернення до парляменту і Президента Молдови з вимогою покласти край братовбивчій війні. У зверненні до ООН, Наради з безпеки і співробітництва у Европі та міжнародного суду в Гаазі, міститься прохання прислати своїх представників для вивчення на місці проблем Придністров'я. Віче закликало українців усього світу надати політичну, економічну та гуманітарну допомогу українцям Придністров'я. Учасники віча звернулися до засобів масової інформації з проханням „правдиво, об'єктивно показувати, як історію, так і сьогодення життя українців краю, політичних і соціяльно-економічних процесів, що відбуваються в ньому".

Представники Президента починають урядування

Луганськ (УНІАР). — Представник Президента в області Едуард Хананов разом зі своїми заступниками зустрівся з працівниками обласної телевізійної компанії. Під час зустрічі представник Президента відверто заявив, що коли хто-небудь з його заступників не справлятиметься з обов'язками, то його звільнять з посади. Коли йдеться про партії та рухи то Е. Хананов сказав, що запрошує всі політичні сили, опозиційні і навіть екстремістські до співробітництва, бо час мітингів минув. Так само з керівниками політичних партій, рухів і громадських організацій зустрівся представник Президента України Валентин Симоненко. Він зокрема розповів про формування державної адміністрації в області, яка вже в скорому часі почне діяти згідно зі законами України. Також відбулася зустріч-нарада представників Президента Сумщини, Анатолія Єпіфанова, Чернігівщини, Валентина Мельничука, голови адміністрації у Брянській області, Володимира Барабанова та представника президента Росії у Курській області Олександра Кукенінова, які підписали спільну угоду про економічні зв'язки регіону. Угода передбачає створення безперешкодних умов для обміну продукцією, відновлення розірваних зв'язків між підприємствами регіону, у постачанні сировини і матеріялів та обмін діловою інформацією.

ОПОЗИЦІЮ ЗАРЕЄСТРОВАНО

Київ (УНІАР). — У вівторок, 12-го травня, у міністерстві юстиції України голові Виконавчої Ради Української Національної Асамблеї Вікторові Мельникові урочисто було вручено посвідку про реєстрацію асамблеї під порядковим числом 235.

М. Горинь доповідатиме про закріплення державности України

Нюарк, Н.Дж. — УКРада, УККА, ККДУ та місцеві громадські організації повідомляють про громадські віча і доповіді Михайла Гориня, співголови Народного Руху України, голови Республіканської Партії України, народного депутата України, на тему „Закріплення державности України". Дохід і датки призначені на проведення просвітньої діяльности в Криму.

Перша доповідь М. Гориня відбудеться в п'ятницю, 22-го травня, о год. 7:30 вечора в залі української школи св. Івана Хрестителя, Сенфорд авеню в Нюарку, Н.Дж. Доповідь влаштовують Приятелі Руху Північного Ню Джерзі. Наступні доповіді відбудуться у таких містах: у Йонкерсі, Н. Й. — в суботу, 23-го травня о год. 8-ій вечора; у Філядельфії — у неділю, 24-го травня о год. 4-ій по полудні в Освітньо-Культурному Центрі; в Балтиморі, Мд. — у понеділок, 25-го травня о год. 5-ій по полудні; у Вашінгтоні — у вівторок та середу, 26-27-го травня (зустрічі); в Ню Йорку — у четвер, 28-го травня о год. 6:30 вечора в Українському Народному Домі; у Дітройті — у п'ятницю, 29-го травня о год. 6-ій вечора в приміщенні Культурного Центру; в Клівленді, Огайо — в суботу, 30-го травня о год. 7-ій вечора в (С.М. Шептицького) та в Чикаго — в неділю, 31-го травня о год. 5-ій по полудні в Українському Культурному Центрі.

Футбольна репрезентація України відвідає Америку

Нюарк, УСЦАК (О. Твардовський). — Вже в наступному місяці, а саме в суботу, 27-го червня ц.р., в 5-ій годині перед вечором на стадіоні університету Ратгерс в Ню Бренсвік, Ню Джерзі, відбудеться історична зустріч між футбольними репрезентаціями України і ЗСА. Нарешті, здійснилася довгождана мрія українців і особливо любителів цього спорту, які на протязі півстоліття, отчайдушно трудилися, щоб гідно репрезентувати українське ім'я в цій ділянці, яку в цьому ж часі в Україні вбивчий ворог України, тотально її нищив.

Ще в минулому році російський шовініст Колосков, кол. голова футбольної Федерації СССР, ставив неймовірні перешкоди (він теж займає покищо, високу позицію ФІФА) футбольній Федерації України в її намаганнях бути визнаною ФІФА. Одначе невблаганна доля і безповоротне колесо історії, остаточно розторощили футбольну Федерацію імперії і разом з тим, головство Колоскова. В наступному місяці відбудеться черговий конгрес ФІФА на який — є запрошені представники футбольної Федерації України, де вже з певністю Україна стане повноправним і самостійним членом. Отже в суботу, 27-го червня ц.р. українці в ЗСА (є сподівання, що прибудуть теж з Канади), святкуватимуть на цій історичній зустрічі збірних ЗСА і України, повну незалежність теж українського футболу. Крім тієї зустрічі, збірна України

(Закінчення на стор. 3)

ПОКАЗ ВІДЕО І ЗБОРИ

Бавнд Брук, Н. Дж. — Народний Фонд Допомоги Україні, Фонд Руху, Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля Центрального Ню Джерзі влаштовують показ відео-репортажу Ірінея Юрчука „Всеукраїнський Референдум". Показ відбудеться у неділю, 7-го червня, о год. 4-ій по полудні в Центрі Української Культури в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж. Після висвітлення відбудуться Загальні збори і вибір нової Управи. Після зборів — кава та солодке.

СВІДЧИТЬ КОЛИШНІЙ РЕЗИДЕНТ КҐБ В ГРЕЦІЇ

Атени. — Тут у понеділок, 18-го травня, виступив на пресовій конференції колишній резидент в Греції Віктор Гундарєв, який у 1986 році втік до З'єднаних Стейтів. Зокрема він розповів, чому в розвідувальній діяльности проти Заходу Совєтський Союз надавав особливого значення Греції. „Ми розглядали Грецію як найслабшу ланку НАТО, — підкреслив Ґундарєв, — ми вірували, що нам вдалося перетворити Грецію в найбільш антизахідну країну Атлантичної співдружности".

В цьому зізнанні нема нічого нового. Захід відраз був готовий до того, що соціялістичний уряд Андреаса Папандреу, який прийшов до влади в Греції на початку 80-их років, займе антиамериканське становище. Сталося те, що очікувалося: КҐБ встановив контакти з поважними урядовцями-соціялістами і через них Кремль проводив політику проти ЗСА і НАТО.

З допомогою своїх агентів КҐБ і грецьке розвідувальне управління розповсюджували дезинформацію, спрямовану на очорнення ЗСА, а також окремих американських журналістів і політичних діячів. Совєтська розвідка вела активну пропагандивну кампанію проти американської воєнної присутности в Греції.

Гундарєв повідомив деякі подробиці, що стосуються завербування совєтською розвідкою старшин Військово-Морських Сил ЗСА Джана Ботвелла, який мешкав в Атенах. Після того, як Ґундарєв втік на Захід, Ботвелла арештували і звинуватили в переданні Совєтському Союзові воєнних таємниць НАТО. Суд відбувався у Великобританії. Ботвелла виправдали, оскільки він переконав суддів, що обдурював КҐБ, пропонуючи йому матеріяли, що не мали ніякої вартости.

Не було особливою новиною повідомлення Гундарєва, що КҐБ сприяв шлюбові дочки грецького мільярдера Арістотеля Онасіса Крістіни і совєтського громадянина Сєргея Каузова.

Присутні на пресовій конференції журналісти припускають, однак, що потрапивши на Захід, Ґундарєв розповів Центральному розвідувальному управлінню ЗСА набагато більше.

У СВІТІ

РОСІЙСЬКИЙ РУХ ДЕМОКРАТИЧНИХ реформ, рух „Демократична Росія" й ряд інших організацій звернулися до президента Боріса Єльцина із закликом внести поправки до законодавства, які дозволили б йому за власною ініціятивою призначити референдум у Російській федерації. Тепер президент на відміну від з'їзду народних депутатів і Верховної Ради, таким правом не користується, а це, на думку авторів звернення, веде „до відсутности цивілізованого механізму вирішення суперечок між законодавчою і виконавчою владою".

У ВІВТОРОК, 19-ГО ТРАВНЯ, розпочалася візита до ЗСА президента Казахстану Нурсултана Назарбаєва. Напередодні від'їзду до Вашінгтону в інтерв'ю московській газеті „Ізвєстія" він заявив: „У зв'язку з розпадом СССР ЗСА встановлюють двосторонні стосунки з новими незалежними державами. Я щиро вірю в чистоту помислів політики З'єднаних Стейтів". Говорячи про плани Казахстану стати безядерною республікою, Назарбаєв підкреслив, що „на цей рахунок наші наміри не тільки збігаються з інтересами Білого Дому, але є також тверді домовлености з іншими державами СНД".

В АМЕРИЦІ

ЗАВЕРШИЛАСЯ ДВОТИЖНЕВА поїздка колишнього президента і колишнього генерального секретаря КПСС Михаїла Горбачова по З'єднаних Стейтах. Він приїждав в Америку по гроші, дістав їх і може вважати свою візиту успішною. У п'ятницю, 15-го травня, коли родина Кеннеді влаштувала на честь гостя прийняття у Бостоні, сенатор Едвард Кеннеді назвав Горбачова „батьком сучасної російської революції". „Батькові" платили по 100,000 дол. і більше за виступ. Якщо в ЗСА Горбачова зустрічали з розкритими обіймами, то в Росії про нього іншої думки. „Може ліпше було б, якби він залишився там, — сказала московській кореспондентці АП Деборі Сюард москвичка, яка стояла в черзі за м'ясом. — Через нього наше життя погіршилося". Д. Сюард приходить до висновку, що М. Горбачов за кордоном був завжди більш популярний, ніж вдома. Горбачов став цінною знахідкою в руках ліберальних демократів, які займають панівне становище у Конгресі та багатьох засобах масової інформації.

У СУБОТУ, 16-ГО ТРАВНЯ, газета „Ню Йорк Таймс" повідомила про закриття 11-ох універсальних крамниць компанії „Алексендер". Керівники компанії оголосили про банкротство і, як заведено в таких випадках, звернулися в суд для тимчасового захисту від кредиторів. За кілька днів крамниці „Александер" ненадовго відкриються для остаточної випродажі решти товарів. Коментуючи повідомлення про банкротство однієї з найстарших в Ню Йорку крамниць, посадник Дінкінс зауважив, що це сильний удар по представниках національних меншин, бо саме вони становили основну масу співробітників „Александрів".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Єльцин таврує Ґорбачова

Коли придивлятися нинішній ситуації в Европі та Америці, то трудно збагнути: хто має більше клопотів — американський президент Джордж Буш, український — Леонід Кравчук, польський — Лєх Валенса чи російський — Боріс Єльцин. Відносини, серед яких кожний з них опинився насправді страшні й незавидні. Джордж Буш змагається у цьому виборчому році за перевибір, — його програ у листопадових виборах була би кінцем його життєвої кар'єри. Але в американській країні з мільйонами її постійних внутрішніх і закордонних проблем — нема тепер поважної кризи, тим паче, що економіка поправляється, а боротьба за Білий Дім — при всій демагогії — ведеться таки у межах демократичних метод. Труднощі Леоніда Кравчука у тому, що 74-літнє панування комуністичної Москви довело Україну над берег економічної руїни, до защеплення епідемій хабарництва і злочинства та звихнення психіки. Але в Україні нема боротьби за владу, хоч є кидання Кравчукові під ноги колоди від різного калібру амбіціонерів та „соціялістів", якими є дальші звеличники Маркса-Леніна. Лєх Валенса і Боріс Єльцин мають цей сам найбільший клопіт: пародоксальна ситуація, що в демократичній державі найбільший голос у парляменті мають комуністи. І Лєх Валенса і Боріс Єльцин стали президентом з волі народу, як переможці у демократичних загальних і тайних виборах. Перевагу має Єльцин, бо перейшов тверду школу у Компартії і виграв у суперництві з Міхаїлом Ґорбачовим, а Лєх Валенса, твердий і зручний тактик у боротьбі проти комунізму, не мав підготови до керування державою.

Найбільші труднощі має Єльцин, бо його противники не цураються ніяких метод. Тепер вони воюють закидом, що Єльцин занадто заглядає до чарки. На своїй пресовій конференції у Ташкенті в Узбекистані в минулому тижні, він таврував отаких своїх критиків, які користуються проти нього арґументом пияцтва, підриваючи цим закидом повагу президентури. Його виступ не переконав ворожих йому комуністів, бо ось колишній голова Комуністичної партії у Москві Владимір Ісаков голосно заявив на засіданні „парляменту", спадщині ще Ґорбачового правління, — що Єльцин промовляв на телевізії — п'яний. Це не політичний арґумент, але може дійсно підрізати повагу Єльцина, як президента Росії, якщо він не приборкає налогу.

Єльцин закинув теж публічно Міхаїлові Ґорбачову, що той зламав „слово чести". Коли розлетівся Совєтський Союз, Ґорбачов зрікся президентури у користь Єльцина — він, Ґорбачов, дав Єльцинові „слово чести", що не посягатиме більше по владу. А втім, під час своєї подорожі по Америці заявив, що „не виключає, що вернеться до політики". Наші українські симпатії по стороні Єльцина: „Ґорбачов закликав 30-го листопада минулого року український народ не йти до голосування у референдумі, бо референдум „незаконний і протиконституційний", а Єльцин ґратулював Кравчукові вибору на президента і ґратулював на його руки за переможний вислід України у референдумі.

На згаданій пресовій конференції у Ташкенті Єльцин виступив теж проти тих, які сіють сплітки про можливість повороту Совєтського Союзу. „Хто це робитиме — Росія, Україна?" — запитував Єльцин і казав правду. Єльцин прибув на один день до Ташкенту на з'їзд президентів 11 ох членських країн Співдружности Незалежних Народів. Присутніми були тільки шість голів Республік. Вони прийняли контроверсійну постанову про окремі армії в Росії й Україні з якимсь взаємним зв'язком на зразок НАТО (порівняння невдачне, бо НАТО — це політично-оборонний пакт), та про сплату боргів Совєтського Союзу.

Співдружність постала при розвалі імперії, як перехідна стадія, але той твір довго не втримається. Леонід Кравчук найкраще знає, як довго треба залишатися в ньому. Дехто з наших земляків уважає, що СНД послаблює самостійність України. Але вина не за СНД, що на вулицях Києва все ще лунає не українська, а російська мова і що масове хабарництво та злодійство відстрашує туристів. Треба бути справедливим.

Петро Балей

УКРАЇНЦІ ПЕРЕД ЩЕ ОДНИМ ІСПИТОМ ПОЛІТИЧНОЇ ЗРІЛОСТИ

II

І в цій аналізі, що доступна не тільки авторові цих рядків, треба шукати причини цього, що незважаючи на надсподіваний референдум в Україні і недвозначні заяви українського Президента про змаг українського народу до повної політичної незалежности й економічної самостійности, Захід, включно з Америкою, хоче уперто бачити Співдружність Незалежних Держав не як необхідний етап для „цивілізованого способу ліквідації Совєтського Союзу", а як перший крок до якихсь ще неокреслених форм нової федерації — нехай і „незалежних державстейтів", але обов'язково із спільною валютою, спільною поштою, спільним емісійним банком, спільною зовнішньою політикою на спільному для всіх економічному просторі, із спільними для всіх усіми видами національної оборони та із спільним зобов'язанням сплати боргів Совєтського Союзу банкам „великої сімки".

Нехай вас не присипляють симпатичними українцям заявами, запрошеннями на державні візити міністра оборони, К. П. Морозова, гарманітними салютами й його зустрічали в Пентаґоні. Про ті паради ми не бачили гідної уваги згадки в американській пресі, ні на телебаченні. Натомість візита російського віцепрем'єра, Гайдара, була розписана і з'ілюстрована на т. зв. публічній телевізії, де й дозволено йому теризувати цих в Конґресі, що ще не рішені пристати на більйонову допомогу Росії: „Очевидно, — відповідав мін. Гайдар журналістові, — інвестиція 24-ох більйонів є рисковна, але є більшим риском не дати їх" — натякаючи на небезпеку від російського „Гітлера" для Заходу... І ось слідом за українським міністром оборони приїхав український Президент, Леонід Кравчук, на запрошення президента Буша. А тим часом західньою трасою, через Каліфорнію, на запрошення особистого приятеля, експрезидента Роналда Реґена, прилетіло подружжя Ґорбачових в суботу 2-го травня, з наміром відбути 13-ти денну туру по вагомих осередках, в яких ґальванізуються політичні напрямні американських урядових кіл.

І що ж ви думаєте, дорогі земляки, кому було приділено більшої уваги, більшого зрозуміння й більшої допомоги? .. Тож, приймаючи з вдячністю дружні заяви, обіцянки й симпатії до миролюбного українського народу, ми повинні пригадати собі такий поучаючий приклад із-перед двохсот літ: вже після першого поділу Польщі, стосунки з Пруською державою мусіли бути настільки приязні, що польські патріоти, які заходилися оздоровляти загниваючу державу, „передбачливо заключили союз з пруським королем, Фредериком II Вільгельмом, проти російського насилля (березень 1791 р.)..." Коли ж після проголошення конституції Третього травня, російські війська рушили на Варшаву, „пруський король, нехтуючи формальними зобов'язаннями, відмовився обороняти 'таку небезпечну конституцію' перед росіянами". Виходить, що стосунки пруського короля з російською царицею були більше приятельські й інтереси ближчі серцю, ніж з польськими реформаторами.

У чому ж причина такого холодного, а то й неґативного, ставлення Заходу до суверенної держави українського народу?... Котрій із потуг західнього світу могла б загрожувати ця держава країни, в якій політичний переворот і вихід із совєтської тюрми народів відбувся так організовано, тихо — без внутрішніх фронтів серед осілих національностей, і так одностайно?... Вже само питання звучить абсурдно. А проте, є три головні причини нехіті до нас цього західного світу.

Першою з них — це наше довговічне бездержавне існування. Ми на протязі май же семи віків не спромоглися на тривале усамостійнення, на перетворення народу в націю в західньому розумінні. Всі наші спроби усамостійнення й державницького визрівання — починаючи від Хмельниччини — були такі короткотривалі й ефемерні, що й не зареєструвалися повноцінною нацією в свідомості західньо-політичної думки. „Проголошення самостійности інтеліґентською плівкою політичних амбітників ніколи не знаходили одностайної та тривалої підтримки в масах; їх завжди вдавалося задовольняти обіцянками конкуруючих сусідів на легше ярмо". Так завжди дивилися на наш етнос державні мужі та їх вчені дорадники на Заході. З такою ж міркою вони й підходять до мережі суспільно-політичних стосунків в сьогоднішній Україні. Є одностайна думка західніх спеціялістів від політичної консолідації Співдружности Незалежних Держав, що коли новий карбованець стане вимінною валютою на світових ринках і випередить стабілізацію гривні, „це завдасть потрясаючого удару по українській незалежності" і (...) спричинені тим „економічні труднощі, напевно посилять сепаратизм Криму, Одеси і, можливо, Східньої України, де самостійницькі настрої слабші, ніж у інших частинах України". (Дивись англомовний Український Тижневик з 15-го квітня 1992 року, стаття Максіма Князкова п. з. „ЗСА до України: Росія приходить першою").

Продовження буде.

Святослав Караванський

НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ — НЕЗАЛЕЖНИЙ ПРАВОПИС!

(Відкритий лист до інтеліґенції України)

Національне відродження, без якого неможливе існування незалежної України, нерозривно пов'язано з мовою. Найчутливіша ланка цього зв'язку — інтеліґенція: письменники, діячі культури, педагоги, вчителі.

Продовж останніх 60 років, українська мова зазнала низки дискримінаційних обмежень і перекручень, які проявилися зокрема в русифікації правопису й суржикуванні лексики. Кастрацію української мови було возведено до рівня державної політики Український правопис, розроблений Всеукраїнською Академією Наук 1928—29 років на підставі живого мовлення і творчости клясиків, було брутальним декретуванням скасовано в обстановці терору проти української інтеліґенції. Запроваджений натомість новий правопис можна назвати правописом Каґановича-Постишева, бо мовознавчі ідеї цих лінґвістів якраз і лягли в основу післяпогромного правопису. Цей правопис мав на меті максимально наблизити українську мову до мови російської, довести розбіжності між ними до мініму, і таким чином виправдати окупацію: одна нація, одна держава.

I

Кілька років тому АН УССР створила комісію для перегляду правопису Каґановича-Постишева. Це породило у громадськості надію, що новий правопис виправить десятиліттями прищеплювані українській мові невластиві їй риси.

На жаль, ці надії виявилися марними.

Інститут мовознавства у своїй праці над новим правописом у цілому не відійшов від окупаційного правопису і лише під тиском громадськости відродив літеру Ґ, зате зробив ряд нічим не виправданих змін, які лише збільшили розбіжність між новим правописом і правописом 1929 року.

Так, укладачі нового реформованого правопису (на далі — правопис Русанівського), розвиваючи традиції Каґановича-Постишева, цілком скопіювали українську абетку з російської, ліквідувавши розбіжність між двома абетками, яку не добачили погромники українського правопису у 30-их роках. Цей крок умотивовано потребою створення усеслов'янської комп'ютерної системи. У діяспорі існує не одна, а десятки українських комп'ютерних систем, і всі вони дали собі раду на підставі вживаної досі української абетки із знаком м'якшення на її кінці. Якщо якійсь усеслов'янській комп'ютерній системі треба переставити знак м'якшення в абетці, то хай система собі переставляє, але нащо заради цього міняти усталену абетку в усенаціональному маштабі? Яка це буде плутанина для користувачів словників та енциклопедій!. Переважна більшість цих користувачів не має академічної ерудиції, і те, що легко збагнути академікам, пересічним громадянам буде важко. На ділі, зміна абетки буде зайвим каменем спотикання на шляху національного відродження.

Дотримання усталених норм часом корисніше, ніж нововведення. Англійський правопис тримається на відмові від нововведень, і попри це його засвоює світ.

Не слід забувати, що правописом 1929 року послуговується українська діяспора. Інститут же мовознавства, замість зближення правописів діяспори та України, ще більше їх віддалив. І це тоді, коли говорилося про тісну співпрацю з діяспорою, створювалася Міжнародна асоціяція україністів, ішлося про об'єднання в єдине річище української культури. Це було на словах, а на ділі плянувалося підкорення культури діяспори спотвореній комуністами культурі УССР. Цю характерну для комуністів розбіжність між словом та ділом якраз і розкрив правопис Русанівського. Він розкрив і те, що інститут мовознавства у своїй праці над правописом дотримувався вказівок антиукраїнської КПУ, якій ходило затягнути у свою орбіту українську діяспору і заразом зберегти механізм лінґвоциду України, якому служив — і служить досі — правопис Каґановича-Постишева.

Чи можна було сподіватися іншого від інституту мовознавства?

Закінчення буде.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Раїса Галешко

Дві перлини через „Міст"

Такий дещо романтичний заголовок захотілося дати після відвідання концерту ансамблю „Дзвони" з Івано-Франківська, що гастролює у ці дні в містах Канади. Два справжні, непідробні таланти предстали перед глядачами: співак Богдан Сташків і гуморист Петро Бенюк.

Такі чисті кришталеві голоси, як у Богдана Сташківа, зустрічаються не часто навіть на нашій співочій Україні. Свого часу нас зачарували дзвінкими голосами Василь Зінкевич і Назарій Яремчук — обидва уродженці карпатського краю. І от новий, свіжий, кришталево чистий голос Богдана Сташківа з того самого краю, де, як кажуть, кожна людина народжується з якимось талантом.

Богдан Сташків професійний співак. Закінчив вокальний факультет Інституту культури, з ансамблем „Верховина" об'їздив всю Европу. В 1989 році на Всесвітньому фолкльорному фестивалі в Голландії співак буквально полонив слухачів своїм співом. Стримані голландці стоячи, із схвальними вигуками вітали молодого українця. На цьому фестивалі він здобув диплом переможця.

Останні два роки Богдан Сташків виступає з музичним ансамблем „Дзвони", який був лауреатом I і II пісенних фестивалів „Червона Рута". Одночасно Богдан працює директором Івано-Франківського представництва Українсько-Канадського підприємства „Міст".

На виступах заслуженого артиста України, актора Львівського Драматичного театру ім. М. Заньковецької Петра Бенюка публіка, як кажуть, так сміється, що аж за боки береться. У концерті „Дзвонів" він читає твори поета-гумориста з Івано-Франківщини Миколи Савчука. Україна завжди вміла сміятися, навіть крізь сльози. Гумор Миколи Савчука — це є той здоровий народний сміх, яким віддав на славиться наш народ, тільки гумор суто сучасний, злободенний. Петро Бенюк талановито передає типажі, характери, театралізує сцени так, що заля буквально реве від реготу.

Минулого року Торонто й околиці мали щасливу нагоду бачити виступи Петра Бенюка з Драматичним театром ім. Марії Заньковецької. Артист часто здіймається у фільмах. Так, недавно ми могли бачити його у ролі енкаведиста у фільмі „Голод-33". Зараз в Україні здіймають фільм про власне його творчість, як одного з найталановитіших українських артистів.

Ось такі дві „перлини" спонсорували нам на Захід ентузіясти фірми „Міст". Кажемо „ентузіясти", маючи на увазі одного з директорів канадського представництва Ростислава Кисіля, який у мистецькій ділянці фірми на перше місце ставить не комерційні вигоди, а бажання донести до української діяспори найкращі мистецькі сили України. Так, з величезним успіхом в Канаді й Америці проходили спонсоровані „Мостом" виступи ансамблів „Соколи", „Галичани", „Львівські музики". А організовані торонтськими фірмами „Міст" і „Атомік" виступи Львівського Драматичного театру ім. Марії Заньковецької з участю понад 40 артистів, українська громада не забуде ніколи.

Нині музичний ансамбль „Дзвони" виступає на заході Канади. Однак, на бажання громади Торонто концерти „Дзвонів" відбудуться знову в Торонто 30-го травня о 7-ій год. вечора у залі церкви св. Покрови.

З листів з України

У нас, як Ви певне знаєте, дуже багато змін, в які дуже важко повірити після багаторічного гноблення. Не годен знати, чи зуміємо ми те все втримати, чого домоглися — бо всі хочуть керувати. „Старший брат" так тяжко переживає втрату колонії, що де може, там оббріхує і пакостить, хоче стравити нас всіми способами — Церкви, східню і західню частини України. Вони привикли все життя обдурювати і користати і тепер не можуть собі подарувати того, що вони втратили. Трудно нам сьогодні, бо немає нічого певного, дорожнеча, але думаю, що це все минеться і може якщо не ми, то хоч наші діти будуть жити не в ярмі, а як вільні люди, які не будуть хилити ні перед ким голови, будуть господарями у власному домі, в своїх думках і вчинках.

...У нас відбуваються неймовірні події, у які нам дуже важко повірити після стількох років подвійного життя — між людьми говорити, робити одне, а вдома жити своїм життям. Нетерпимість до минулого прорівається з такою силою, що навіть ту чужу мову не годен байдуже тепер слухати.

Якщо оглянутись назад — скільки пережито і вистраждано нашим народом,

(Закінчення на стор. 3)

Володимир Барагура

ПЕРЕКЛАДИ ҐЕТЕ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

II

У першому есеї проф. Жила накреслює криву розвитку українських перекладів лірики Ґете, який був широковідомий в Україні вже на початку XIX століття, а його твори втішалися високою оцінкою, незважаючи на несприятливі політичні умови в царській Росії й на труднощі публікації періодичних видань українською мовою. Кращі умови були в Галичині й на Буковині, хоч існували труднощі в ділянці літературної мови. В першій половині XIX століття в галузі перекладів працювала низка поетів — Є. Гребінка, М. Костомаров, А. Метлинський, П. Гулак-Артемовський, М. Шашкевич. Поважний внесок у перекладну літературу дали — І. Франко, П. Куліш, С. Руданський, М. Старицький, П. Грабовський, Л. Українка, В. Самійленко та інші.

Іван Франко вважав, що переклади чужомовних писань дають змогу знайомитися з творами людського духу, причиняються до піднесення рівня культури, зближають народи до себе, стаючи „золотим мостом" поміж ними. А втім перекладницька література в Україні мала своє коріння ще в княжих часах — Біблія, апокрифи, житія святих, літописи.

Перший переклад, а радше переспів баляди Ґете „Рибалка" („Der Fisher") появився ще за життя Ґете в 1827 році, а здійснив його П. Гулак-Артемовський. Другий переспів зробив о. Йосиф Левицький — „Вільшаний король" („Erlkönig"). Одначе ці переклади відбігли від оригіналу, бо автори послужилися елементами українських народних творів, зокрема пісень, отже внесли в оригінал чужий елемент. Згодом переклади вдосконалювалися, ставали більш мистецькими, бо не обмежувалися лиш жанром і тематикою, але наближалися до оригіналу стилем і тонкощами мистецьких засобів. Щойно І. Франко стилістично відступив від традиції переспіву попередників. Читач сприймає його переклади, як оригінал.

Ще кращий переклад „Вільшаного короля" дали — Дмитро Загул та М. Терещенко, які дають справжнє відчуття оригіналу. „Прометея" Ґете, за постаттю якого скривається сам Ґете, дуже вдало переклали — І. Франко та М. Терещенко.

На думку проф. Жили найбільш улюбленим українськими перекладачами твором Ґете був саме „Вільшаний король". Цей твір перекладало близько десятка українських поетів від 1838 року. Поміж ними найкраще вив'язався з свого завдання М. Рильський, якому теж належиться переклад шедевру Ґете „Міньйон", в якому спрагла душа поета шукає притулку в красі італійської природи. Окреме признання М. Рильському висловив В. Жила за переклад „Римських елеґій", стверджуючи, що в закінченні перекладач перевершив Ґете. „Венеціянські епіграми" знайшли доброго перекладача в особі Марка Зісмана. Почуття й міркування Ґете в поезії „Сутінки згори спадають" майстерно переклав Є. Дроб'язко. В загальному українська перекладна література має біля двісті перекладів Ґете, якого Шевченко назвав „великим поетом". На думку В. Жили він таким залишиться назавжди в українській перекладницькій літературі.

* * *

Центральним есеєм, віссю довкола якої обертаються всі інші есеї проф. В. Жили, є його студія „Фавст" у перекладі Миколи Лукаша". Цей есей є справді центральним, бо Лукаш є найкращим перекладачем цього вершинного твору німецького поета. У цьому есеї найбільш пластично проявилася метода, якої вживає проф. Жила в ділянці дослідів перекладної літератури. Ця метода полягає в тому, що дослідник вибирає наймаркантніший, найбільш типовий уривок із твору-оригіналу і порівнює його з перекладами різних авторів цього самого уривку — І. Франка, Д. Загула, М. Улезка, а також англійських і російських (Борис Пастернак). При тому автор есею покликається на літературознавців, зокрема на М. Рильського, автора праці „Мистецтво перекладу", на Лева Копелова „Фавст по-українськи", Леоніда Рудницького, Юрія Бойка, О. Білецького, В. Дорошенка, Якима Яреми, Бой-Желенського, Стюарта Еткінса. Всі ці ґетологи — це дослідники й знавці проблематики мистецького перекладу. Поставивши поруч уривка оригіналу його переклад різними авторами, В. Жила слово за словом, рядок за рядком, не пропускаючи „ніже титли, ніже тії коми" з муравлиною терпеливістю та бджолиною працьовитістю порівнює детально не тільки мовостиль, але й здібність перекладача втілитися в автора оригіналу, в його внутрішнє „Я" та передати його мистецькі задуми та ідеї.

Свої спостереження та висновки В. Жила конфронтує з поглядами інших дослідників мистецтва перекладу, мовознавства, літературознавства, зокрема психології творчости. Застосувавши таку методу, В. Жила прийшов до висновку, що ні один перекладач Ґете, зокрема „Фавста" не вив'язався так досконало зі свого завдання, як Лукаш, який у кількох випадках перевищив оригінал так мовними тонкощами, як і відчуттям внутрішнього світу героїв твору та биття живчика епохи. Український читач відчув велич творчости Ґете щойно завдяки Лукашевому перекладові „Фавста" в 1955 році. Цього не змогли досягти ні Франко, ні Загул, ні Улезко. Лукаш зумів увійти повністю в душу і серце твору Ґете, пізнати суть твору й суму ідей, які лягли в основу цього твору.

Продовження буде.

Дещо про польсько-українську конференцію

Заходами Наукового Товариства ім. Шевченка 14-го березня в Ню Йорку, в Домі НТШ, відбулась польсько-українська конференція на тему „Польсько-українські відносини". Ця конференція відбулась у наслідок спільних зусиль поляків і українців. Тут варто назвати з польської сторони головного ініціятора у справі дружніх зустрічей та співпраці, вже нам відомого генерального консуля Єжи Сурдиковського, В'еслава Цюмана та редактора польської газети „Курієр" Романа Вавжонка, а з української — голову НТШ проф. Леоніда Рудницького, Володимира Старосольського й автора цих рядків. Слід відзначити, що серед молодої генерації поляків, до якої треба зарахувати згаданого Єжи Сурдиковського, що був і є активним членом „Солідарности, В'еслава Цюмана, якому також близькі ці ідеї, і колишнього підпільного діяча „акіста" (Армія Крайова) Романа Вавжонка, зродився новий напрям щодо польсько-українських стосунків. Він полягає в тому, що наші непорозуміння, різницю в поглядах на спільні проблеми треба розв'язувати не силою, не ненавистю, але доброю і дружньою атмосферою, зустрічами і спільними розмовами можна дійти кращих результатів. Подобається нам чи ні, поляки є і залишаться нашими сусідами, а ми — їхніми, і треба шукати добросусідських відносин. Це не значить, що ще й сьогодні по одній і другій стороні не діють давні стеотипи, але треба вчитися їх уникати.

В цьому аспекті треба розглядати наші спільні зустрічі. Перша така зустріч відбулась у квітні 1991 року за ініціятивою генерального консуля Єжи Сурдиковського у польському консуляті в Ню Йорку. Свій виступ гостинний господар закінчив словами: „Хай живе самостійна Україна", а під час конференції у Науковому Товаристві ім. Шевченка вітав нас усіх з незалежністю України. Це згадую принагідно, а тепер хоч дещо про саму конференцію.

Зліва: Єжи Сурдиковський, Мацей Козловський і Степан Козак.

Конференцію відкрив голова Наукового Товариства ім. Шевченка проф. Леонід Рудницький, який сердечно привітав усіх присутніх, а спеціяльно генерального консуля Єжи Сурдиковського, якому сповнилось 53 роки життя. Присутні на залі заспівали достойному гостеві „Многая літа".

Вдумливе вступне слово Л. Рудницького надало зустрічі справді дружньої і щирої атмосфери. Після цього Л. Рудницький передав дальше керування конференцією проф. Мирославові Лабуньці, який в свою чергу привітав присутніх гостей-поляків, провідних осіб з українського політичного світу, М. Лебедя, д-ра М. Прокопа, працівника Постійної Місії України в ООН Юрія Шевченка з дружиною та інших.

Першим, згідно з програмою, виступив зі своїм словом генеральний консул Єжи Сурдиковський, який говорив на тему: „Польща — Україна: шанса після тисячоліття". Доповідач розглянув свою тему в історичній перспективі, вказуючи на конкретні польсько-українські стосунки, які конечно потребують переоцінки — з огляду на потребу осягнути історичні факти такими, якими вони були. Ці факти треба знати, але не для того, щоб на основі їх зробити висновки з ціллю порахунків. Доповідач наголосив, що ми повинні дивитись в майбутнє, як нам спільно жити, бо знаємо, що наші минулі конфлікти не принесли ні для поляків, ні для українців нічого корисного. Ми повинні закріплювати наші добрі і щирі стосунки, бо вони визначають і наближують краще завтра. Ми це повинні робити тут, в ЗСА, як також у Польщі і в Україні.

Професор Степан Козак, голова катедри українстики на Варшавському університеті, говорив на тему: „Польсько-українські шляхи і проблеми сусідства". Доповідач розгорнув широке історичне полотно польсько-українських відносин. Вказав на цикл польсько-українських катастроф, починаючи з козаччини. Називав у цій категорії Андрусівський трактат між Варшавою і Москвою, який послужив до поділу України. Доповідач назвав також останні часи Другої світової війни, ОУН, УПА і в з'язку з тим відому акцію „Вісла", у якій потерпіло багато невинних людей української національності. До цих питань сьогодні треба підходити не з метою пімсти, але з погляду науки, щоб дати належну справедливу оцінку. Ці факти належить донести до свідомости обидвох народів. Треба радіти, що польська східня політика міняється і набирає більш правильних шляхів. Сьогодні знаходиться більше зрозуміння серед поляків в Польщі щодо української меншини і в загальному до України. Це саме заввважується і в Україні. Доповідач на закінчення підкреслив, що від доброго сусідства поляків з українцями буде залежати їх доля у майбутньому.

Заступник амбасадора Польщі у Вашингтоні д-р Мацей Козловський, що є автором надзвичайно цінної книжки під назвою „Між Сяном і Збручем" говорив на тему: „Польща — Україна: пов'язання у минулому як надії майбутнього". Доповідь М. Козловського була добре опрацьована, глибока змістом. Доповідач говорив у перспективі зовнішньо-політичній. Підкреслював політичний уклад сил в минулому і сучасному, які тепер є значно іншими. Наголошував на потребі спільної співпраці на зовнішньому відтинку Польщі й України. М. Козловський, як і Є. Сурдиковський, підкреслював, що Польща першою визнала незалежність України, що очевидно свідчить про настанову сучасного польського уряду до України. Доповідач виявився широко освіченою людиною, добрим політиком, вдумливим аналітиком і науковцем. До речі, це вже вдруге д-р М. Козловський виступав на форумі НТШ, що він сам підкреслив на початку своєї доповіді. Виступ М. Козловського зробив велике позитивне враження на слухачів.

Над заслуханими доповідями відбулась широка й жвава дискусія. Два польські доповідачі виголосили свої доповіді на польській мові, С. Козак доповідав по-українськи, Л. Рудницький відкривав по-англійськи, а ведучий М. Лабунька вживав двох мов, української і польської. В дискусії заторкнено питання впливу Дмовського на польське суспільство. Відзначено значення Пілсудського й інших. Присутні подавали різні пропозиції щодо створення комітетів і комісій для спільної праці. Також була мова про те, щоб нав'язати співпрацю українців з поляками тут, в Ню Йорку і загалом у ЗСА.

Керуючий конференцією Мирослав Лабунька на закінчення висловив, крім подяки, і кілька думок від себе, підкреслюючи, що упадок комунізму на Україні треба завдячувати польській „Солідарності", а не Горбачову, як також сказав, що українці повинні багато вчитись у поляків і скористатись з їх досвіду. В цілому конференція пройшла успішно і варто в тому напрямі дальше працювати. Подібна конференція є вже запланована на осінь цього року у Філядельфії. Ведучий М. Лабунька подякував доповідачам за їх доповіді, учасникам — за участь, і запросив на спільну перекуску. Після цього ще при перекуску ці і каві велись довго розмови на порушені в доповідях теми.

Микола Галів

НІГЕРІЯ І ІЗРАЇЛЬ підписали угоду про відновлення дипломатичних стосунків, які були перервані 19 років тому. Під час зустрічі з президентом Нігерії генералом Ібрагімом Бабангідою міністер закордонних справ Ізраїля Дейвид Леві висловив занепокоєння у зв'язку зі становищем Організації африканської єдности, яка продовжує ототожнювати сіонізм з расизмом.

ГРЕЦЬКА ГАЗЕТА „Віма" повідомила деякі подробиці, що стосуються того, в який спосіб КГБ передавав гроші зі скарбниці колишнього Совєтського Союзу для комуністичної партії Греції. В 1987 році, тобто вже в розпал „перебудови", грецькі комуністи дістали від Москви 2 міл. 400 тисяч дол. Останній раз гроші з Москви до Атен надійшли 10-го січня 1990 року в сумі 900.000 дол.

Головний Уряд УНС...

(Закінчення зі стор. 1)

зв'язків: В. Дідюк, Р. Гадзевич, — головний редактор „Українського Тижневика", З. Снилик, — головний редактор „Свободи", Тарас Шмагала, А. Дидик-Петренко.

Комісія канадських справ: У. Дячук, І. Геврик, В. Дідюк, Т. Мороз, П. Дорожинський.

Комісія фінансова: О. Благітка, І. Геврик, Василь Пастушок, С. Гавриш, Т. Шмагала, Евген Іванців, Володимир Квас, В. Ліщинецький, В. Лучків, Ґ. Пашен.

Комісія спортова: Ґ. Олек-Скатт, Ґ. Пашен, М. Душник, Т. Мороз, Андрій Джула, А. Худолій.

Комісія резолюційна: З. Снилик, В. Дідюк, Андрій Кейбіда, П. Дорожинський.

Комісія Союзівки: В. Пастушок, Е. Іванців, О. Худолій, А. Дидик-Петренко, В. Квас, В. Корчинський, С. Гавриш, О. Благітка, Р. Гадзевич, Ґ. Пашен.

Комісія братської допомоги: Ґ. Пашен, А. Кейбіда, В. Квас, В. Сохан, В. Дідюк, Т. Мороз, В. Лучків, С. Гавриш.

Комісія статутова: У. Дячук, д-р Нестор Олесницький, В. Сохан, О. Благітка, Ґ. Пашен, І. Геврик, Е. Іванців, Р. Гадзевич, д-р Іван Флис, д-р Петро Саварин, д-р Андрій Филипович, д-р А. Чопек, Т. Шмагала, д-р Ігор Раковський.

Комісія 100-річчя Українського Народного Союзу: У. Дячук, д-р Н. Олесницький, Ґ. Пашен, І. Геврик, В. Дідюк, д-р Я. Падох, А. Дидик-Петренко, М. Душник, В. Пастушок, С. Гавриш, Т. Шмагала, Е. Іванців, Р. Гадзевич, А. Кейбіда, В. Ліщинецький.

Комісія допомоги Україні: д-р Н. Олесницький, Е. Іванців, В. Лучків, С. Гавриш, Р. Гадзевич, А. Гарас, І. Геврик, д-р Б. Гнатюк, В. Дідюк, П. Дорожинський, В. Ліщинецький, Т. Мороз, д-р Я. Падох, А. Дидик-Петренко, Т. Шмагала, В. Корчинський.

Головний предсідник УНС У. Дячук є з уряду членом усіх комісій.

Після оформлення комісій відбулася широка дискусія над звітами, в якій брали участь усі члени Головного Уряду та почесні члени УНС.

У дискусії заторкнено справи організаційні, зокрема працю професійних продавців забезпечення, видавничі справи, в тому зокрема погану доставу газет американською поштою, святкування 100-річчя УНС і щоденника „Свобода", налагодження висилки комп'ютеризованих розметів до поодиноких Відділів УНС, справу стипендії та інші. Після полуденка поодинокі члени давали відповіді на заторкнені питання, зокрема, В. Сохан, З. Снилик і Е. Іванців, на ряд запитів відносно видань і праці бюра УНС у Вашінґтоні.

У вечірніх годинах першого дня тижневих нарад Головного Уряду УНС, почали працювати поодинокі Комісії.

Футбольна...

(Закінчення зі стор. 1)

відбуде другі змагання в Сальвадорі з національною репрезентацією тієї країни.

Коли пишемо ці рядки, ще не маємо докладних даних про склад збірної України, але як запевнили головні тренери футбольної Федерації України, збірна прийде до ЗСА в найкращому складі. Крім чолових футболістів з клюбів вищої ліги України, до складу будуть включені теж деякі змагуни, що виступають на контрактах, в країнах Европи. Футбольна репрезентація ЗСА, що автоматично, як господар, закваліфікувалася до чергового світового чемпіонату, останньо здобуває гарні осяги на міжнародній арені і буде в цій зустрічі для нової збірної України серіозним конкурентом. Ці два змагання по цьому боці океану законтрактувала футбольна Асоціяція ЗСА, організаційний Комітет якої нав'язав тісну співпрацю з Проводом УСЦАК. Це вперше в історії явище, яке заслуговує на увагу.

В організаційному Комітеті від УСЦАК до переведення тієї зустрічі, працюють: ланковий футболу — Євген Чижович (діючий директор), на інших постах голова УСЦАК — Мирон Стебельський і пресовий — Омелян Твардовський.

Вже розпочалася передпродажа білетів вступу, число яких буде обмеже, тільки 20,000 осіб вміщує цей стадіон. Зацікавлення цими змаганнями, між американцями, надзвичайно велике і, як виглядає, квитки вступу будуть розпродані в скорому часі. Крім кількох американських організацій та окремих агенцій, до перепродажі квитків заангажована українська крамниця „Дніпро" 698 Сенфорд Евеню, Ньюарк, Н. Дж. 07106, тел. 202-373-8783 (між год. 10:30 — 4:30 по полудні).

З огляду на вище сказане, радимо українським симпатикам футболу, набувати квитки якнайскорше.

З листів...

(Закінчення зі стор. 2)

то ніколи не повірила би людина зі здоровим глуздом, що це все можна витримати. Тому тепер дуже трудно повірити, що ми вирвемося з цього рабства. Ми в своєму домі були обкрадені в усьому — у своїй мові, своїй культурі, в своїх національних надбаннях — ми не мали права ні святкувати своїх свят, ні колядувати, бо ми були „радянський народ". Нині в нас трохи скрутно зі всім, бо ми не вміємо до пуття господарити і ще до того всього, нам не дають господарити ті недобитки, які не хочуть відступитися від того „корита", коло якого пили вже три „комунізми" на спинах народу. Ціни на все збільшуються, а платня в порівнянні з цінами збільшується черепашиними кроками. Але ми все витримаємо і переживемо з Божою поміччю, лиш щоб ми були вільні і був спокій на землі. Не раз в мене жінки на роботі нарікають, що тепер дуже біда — а я їм кажу, що як нас вивозили на Сибір, то дали тільки дві години на збори і ми поїхали в товарних вагонах як худоба, в безвість, без копійки грошей, тільки з пару клуночками — привезли нас в глуху тайгу і лишили серед лісу. Жили спочатку в одному бараку, давали один буханець хліба на цілу родину і один кілограм цукру на тиждень, але люди не піддалися, все витримали і повернулися назад на свою землю.

Криза, яка нас захопила, дійсно для нас незвична, бо в нас тепер нема нічого сталого, але думаю, що все мине...

Христос Воскрес!

Ваша Галя

МІЖПРОСТІРНИЙ КОРАБЕЛЬ багаторазового використання „Індевор" завершив дев'ятиденний полет і приземлився о 4-ій годині по полудні на летунській базі військово-повітряних сил ЗСА Едвардс у Каліфорнії. „Ласкаво просимо в Каліфорнію і прийміть наші поздоровлення з приводу завершення прекрасного, історичного полету", — сказав представник НАСА, вітаючи астронавтів, що повернулися на Землю. Полет „Індевора" має велике значення для програми космічних досліджень, які проводить НАСА. Недавно збудований „Індевор" замінив корабель „Челленджер", який шість років тому вибухнув на 73-ій секунді після старту з сімома астронавтами на покладі. Наступний полет міжпростірного корабля багаторазового використання заплянований на червень цього року.

Проповідь Блаженнішого...

(Закінчення зі стор. 1)

Та перед нами є Синод Єпископів. Тільки Владики у своєму апостольському служінні беруть участь у сесіях Синоду. Та всі ви, дорогі у Христі, є конечні для успіху Синоду. Ваші молитви, ваші пости і жертви допоможуть освятити цей двотижневий період наших нарад. Ваші щирі моління до Богородиці на травневих молебнях поможуть визволити нас, Владик, від людських немочей, щоб ми мудро і свято вирішували питання, які матимуть колосальний вплив на це і на майбутні покоління. Моліться за нас!

А вас, дорогі мої Брати Владики, закликаю до самопосвяти. І нехай цей храм св. Юра, в якому відбуватимуться сесії Синоду, де намагалися зліквідувати нашу Церкву в 1946 році, стане промовистою пригадкою для нас, що наша Церква Страдниця вимагає ісповідницької відваги і мученицької покори. І нехай мощі Слуги Божого Митрополита Андрея, які спочивають під нами в крипті цього Собору, де скоро повернуться тлінні останки Світлої Пам'яті Патріярха Йосифа Сліпого, пригадують нам, що це святе місце, яке очікує і вимагає також і від нас святости. Словами херувимської пісні, стоячи перед престолом Триєдиного Бога, мовимо: „всякоє нині житейскоє отложим попеченіє". І нехай Любов Божа буде для нас єдиним засобом до злагодження конфліктів. Нехай проводить нами Мудрість Божа, а не людські міркування. Зі смиренністю, вповні свідомі своєї незвичайної відповідальности перед Богом, перед нашим многостраждальним народом і перед ненародженими ще поколіннями, ми розпочинаємо Перший у Воскреслій Україні Синод Помісної Української Греко-Католицької Церкви.

Хай Господь Триєдиний нам допомагає. Амінь.

Христос Воскрес!

Неділя, 17-го травня 1992 р.Б.

Українська громада в Баффало вшанувала Патріярха Йосифа

До речі, було це не перший раз. Українська громада в Баффало, як, зрештою, й інші громади, завжди ставилася і далі ставиться з особливо великою пошаною до особи Блаженнішого Патріярха Йосифа Сліпого.

Почавши від 1963 року, коли Блаженніший після звільнення з большевицької каторги прибув до Риму, українська громада в Баффало — спочатку доривочно, а після заснування Відділу Українського Патріярхального Товариства (УПТ), вже щороку відзначала день народження Патріярха, а коли він помер, то ще й роковини його смерти. Про постійне влаштовування імпрез на честь Патріярха дбало вже УПТ, засноване в 1970 році.

Не можна не згадати, однак, величаві імпрези, яка відбулася в лютому 1962 року з нагоди 70-ліття з дня народження Блаженнішого, який перебував тоді ще на засланні. Імпрезу цю влаштував Баффалівський деканат УКЦ при співучасті УККА в Баффало.

З ініціятиви Відділу УККА влаштовано величаву імпрезу на честь Блаженнішого (у формі бенкету) в лютому 1967 року — з нагоди 75-ліття з дня його народження. Присутнім на бенкеті був тоді Владика Йосиф Шмондюк.

Найбільш урочистими були дні 7-го і 8-го червня 1973 року, коли Блаженніший Йосиф відвідав Баффалівську громаду під час своєї — можна сказати — подорожі по світі. У влаштованих з того приводу урочистостях взяли тоді участь Владика Йосиф Шмондюк і Ісидор Борецький.

З пізніших важливих імпрез годиться згадати святочний концерт, що відбувся в лютому 1982 року з нагоди 90-ліття з дня народження Блаженнішого Патріярха, а далі — жалібне зібрання мирян у вересні 1984 року з приводу його смерти.

До особливих виявів пошани для Блаженнішого Патріярха належить зачислити і цьогорічний концерт, який відбувся в неділю, 12-го квітня.

Концерт влаштовано з нагоди 100-ліття від дня народження Блаженнішого Патріярха. Приготуванням концерту зайнявся Громадський Комітет, що діяв під патронатом Баффалівського деканату УКЦ. Створено його з ініціятиви місцевого Відділу Українського Патріярхального Товариства, і голова Товариства Оксана Бережницька очолила цей Комітет.

Програма концерту складалася з двох частин. Свято відкрив о. декан Дмитро Лаптута — парох церкви св. Івана Хрестителя. У своєму виступі о. декан сказав багато правди. Не скривав він і труднощів, на які натрапляв Блаженніший Патріярх у своїх змаганнях за створення Патріярхату УКЦ. Ці труднощі робилися не тільки чужими, але — на жаль — і своїми людьми. Концерт почався виступом жіночого хору „Мрія", який існує при ОЖ ОЧСУ в Баффало під керівництвом диригентки Наталії Бабицької. У цьому першому своєму виступі хор проспівав три пісні.

Доповідь українською мовою виголосив о. Мар'ян Процик — парох церкви св. Миколая. Промовець — студент Українського Католицького Університету в Римі, вихованець Блаженнішого Патріярха. Патріярх був також і його святителем. Тож у слові прелеґента було сказано про Патріярха багато нового, зачерпнутого із власних спостережень, спогадів.

Виконавцями дальших точок першої частини програми були брати Мирон і Юрій Депутати, Софія Балабан і тріо Євгенія Лапко та Леся й Ірина Коники. Брати Мирон і Юрій проспівали при акомпаніяменті гітари дві пісні. Софія продеклямувала монтаж віршів про Патріярха, а тріо бандуристок відіграли на бандурах (співаючи при тому) дві пісні. Все це молоді сили, які своїми виступами залишили у присутніх на залі гостей миле враження. Важко мені давати комусь перевагу в оцінці їхніх виступів. Всі вони заслужили на признання. Згадаю, однак, ще раз Софію Балабан. Це акторка Тернопільського театру, яка не так давно прибула з України. Несподіванкою для публіки була почута від декляматорки вістка, що вона землячка Патріярха Йосифа, уродженка села Заздрість, і що багато знала ще в Україні про свого Великого Земляка.

Виконавці мистецьких точок другої частини програми концерту — за одним винятком — повторювали. Цим винятком була збірна деклямація дівчат Уляни Мороз, Мар'яни Якубовської і Марії Подебрій. Остання — це підкріплення з України наших мистецьких сил.

Виконавці збірної деклямації — це вже маленький колектив, а праця з колективом, як також праця самого колективу, — досить складна. Тому і слід належно оцінити труд особи, яка підготовила збірну деклямацію (була це Оксана Бережницька) і труд самих виконавців. А збірна деклямація, про яку мова, пройшла ефективно.

Другу частину програми розпочали брати Депутати. Враження у слухачів від їхнього другого виступу — я сказав би — прибрало на силі. До цього, без сумніву причинилася бравурна пісня про Тютюнника.

Була в другій частині і доповідь. Цим разом англійською мовою. Виголосив її прихильник патріяршого руху і член Управи УПТ д-р Андрій Дякун. Обидві доповіді доповнювали одна одну, бо д-р Дякун зосередився на біографії Патріярха, а о. Процик говорив про нього загально.

Концерт закінчився виступом хору „Мрія". І цим разом проспівав він три пісні. Останньою була пісня-молитва „Боже Великий, єдиний". У виконанні цієї пісні до хору приєдналася публіка, і всі разом понесли до Господа прохання про дарування всіх Його ласк і щедрот українському народові, Україні.

Треба підкреслити, що і на цьому концерті хор „Мрія" звучав без закиду, а може, і краще, ніж будь-коли. До того ще слід додати, що, як група, творив він кольорову картину. Кольоритности додавав одяг. У першому виступі хористки були одягнені по-народному, у другому — в стилізовані сукні.

Оформленням сцени зайнявся мистець Мар'ян Борачок. Багатою декорація не була. Її зміст творили: образ Матері Божої і портрет Блаженнішого. До речі, обидва твори — це праця мистця Мар'яна Борачка. Декорацію можна назвати символічною. Це немов нав'язання до слів у „Завіщанні" Блаженнішого Патріярха Йосифа: „Сидячи на санях на дорозі в далечінь ...молитву мовлю до нашої Небесної Заступниці, Богородиці - Приснодіви: Прийми під свій Могутній Покров нашу Українську Церкву і наш Український Нарід".

І ще один важливий факт: концерт відбувся у новозбудованій залі парафії св. Івана Хрестителя. Заля простора і акустична. Цим — під кожним оглядом вдалим концертом — заля розпочала свою службу для громади.

Успішним був концерт ще й того погляду, що участь у ньому взяла чимала — на теперішній чисельний стан громади — кількість мирян (250 осіб, а може й більше). Були гості української православної громади.

Після концерту була перекуска для виконавців програми і для гостей, яку приготовили жінки з Українського Патріярхального Товариства.

Михайло Лоза

Мода і традиція

22-го березня 56-ий Відділ СУА в Норт Порт влаштував цікаву і вдалу імпрезу: показ мережива і вишивок в модерному одязі з колекції і виготовлення Ірини Радзикевич у Яхт Клюбі в Норт Порт на Фльориді. Був коктейл і смачний полуденок, приготований членками нашого Відділу. Голова Марія Наваринська почала програму, підкресливши вклад жінок у збереження нашого мистецтва та представила голову комітету Лєну Іваницьку, яка привітала гостей і познайомила дві дикторки: заступницю голови 56 Відділу Надю Іванчук і д-р Анну Самофал, які представляли окремих модельєрок і пояснювали кожну креацію. В першій частині показано переважно блюзки зі спідничками, штанами, шортами. Модельєрки демонстрували свої строї при музичному акомпаніяменті Нілі Стецьків.

В перерві, коли модельєркам треба було переодягнутись, новостворений музичний ансамбль нашого Відділу, який зорганізувала Зоя Филипович, а веде і акомпаніює Іраїда Черняк, відспівав три пісні. Тимчасовий склад ансамблю: Люся Гринишак, Марія Стефанишин, Оля Пастернак, Ніля Стецьків, Марія Чорній, Слава Гунчак і Зоя Филипович.

Після виступу складено подяку і піднесено квіти Іраїді Черняк.

В другій частині показано суконки і костюми. Моделювали: Леся Петрик, Діяна Петрик, Рома Стецьків-Лонґ, Орися Білас, Марія Чорній, Ляля Тарапацька, Слава Гунчак, Марія Чорна, Тамара Дутко, Женя Семенюк, Зіна Ференц, Оксана Мельничин, Іванка Костишин, Марія Королишин, Анастазія Микичак, Христина Пастернак, Мирослава Бойсюк, Галина Нестерович, Ґіґа Салій. Можна справді подивляти, скільки праці було вкладено у виготовлення цих прекрасних експонатів.

Голова 56-го Відділу М. Наваринська подякувала Ірині Радзикевич за її вклад в збереження українського мистецтва, за труд при влаштуванні показу, і вручила їй китицю червоних троянд. Подякувала теж всім, хто сприяв в організуванні цієї імпрези, Ірині Петрик — за декорацію столів, чоловікам союзянок — за моральну і технічну допомогу, панові Тарапацькому, — за те, що по-геройськи підтримував кожну модельєрку, що сходила зі сцени на трохи нижчу показову доріжку, і всім присутнім (між якими були панове, які захоплено приглядались українському мистецтву (читай: модельєркам)).

Під час показу мережива і вишивок в модерному одязі у 56-му Відділі СУА в Норт Порті.

Модельєрка за модельєркою, а при кінці і сама Ірина Радзикевич зійшли між гостей, щоб вони мали нагоду зблизька пооглядати дрібне мереживо і вирізування, які прикрашували ці всі небуденні строї.

Ірина Радзикевич є мистецькою референткою в Управі нашого Відділу і за короткий час влаштувала вже 3 виставки: різьби, вишивок і писанок в американських центрах і бібліотеках.

Ніля Стецьків

ДО КРАЮ НАПРУЖИЛАСЯ ситуація в азербайджанській столиці Баку. Народний фронт вимагає резиґнації президента республіки комуніста Аяза Муталібова. Опозиція захопила будинок Верховної Ради. На вулицях з'явилися броневики. Народний фронт у боротьбі за резиґнацію Муталібова об'єднався з Партією національної незалежности. Її лідер Е. Мамедов публічно застеріг, що „країна перетворюється в новий Ливан". Незважаючи на об'єднання, опозиція не може дійти до згоди щодо терміну проведення нових президентських виборів.

ПІСЛЯ ЗАВОРУШЕНЬ у Лос Анджелесі, у Каліфорнії різко зріс попит на зброю, пише кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Тимоті Еґен. Журналіст пояснює це головним чином відчуттям, яке панує у багатьох каліфорнійців, що під час заворушень громадяни не можуть твердо розраховувати на захист поліції. За каліфорнійським законодавством, куплену зброю можна дістати лише за 15 днів після того, як будуть заплачені гроші. За цей час поліція перевірить, чи покупець не був суджений. На Фльориді термін перевірки становить лише три дні. У Ню Йорку на дозвіл купити зброю треба чекати від трьох до шести місяців.

Сліди наших предків: археологічні дослідження в Україні

Понад 70 років совєтська імперія намагалася відібрати пам'ять в українського народу, стерти всі свідоцтва нашого славного минулого, виховати покоління, не свідомі своєї історії, своєї ваги. Цілі історичні періоди були заборонені для наукових досліджень істориків і археологів в Україні, а місце їх з'являлись такі перли наукової думки", як „Боротьба українського народу за возз'єднання з Росією" (А. Козаченко, Москва, 1954). Чужі люди, що займались проблемами, пов'язаними з нашим минулим, пересічно вживали фактичний матеріял відповідно до своїх політичних цілей. Пам'ятники минулого, що самою своєю наявністю свідчили проти офіційної, спотвореної версії історії, були або знищені або покинуті.

Сьогодні ситуація змінилась. Україна пробудилась до життя і переживає період нового ренесансу. Щоб зменшити наслідки 70-літньої руйнації, потрібна велика праця, до якої мусять докласти свої сили і українці діяспори. Одним з прикладів допомоги Україні у відновленні її історичної спадщини є діяльність Фундації Кам'янця - Подільського, про яку в „Свободі" вже розповідалось минулого року. Фундація створена 2 роки тому з Божої ласки, не багата на гроші, почала провадити відчищення, збереження і реставрацію історичних пам'яток Кам'янця-Подільського. Сьогодні вся територія Старого міста, замок і фортифікації визначені як державний історично-архітектурний заповідник. Враховуючи ту визначну ролю, яку відіграло це стародавнє місто в різні періоди історії України, надзвичайну сконцентрованість і красу архітектурних пам'яток середньовіччя, незвичайну природу, місто є ідеальним місцем для туризму і за умови успішної відбудови могло б стати конкурентом багатьом американським і европейським реставрованим містам-пам'ятникам XV-XVII століть. Але покищо його пам'ятки знаходяться в критичному стані і потребують негайного порятунку. Фундація, яка є незалежною, добровільною, харитативною організацією, має на меті відновлення цього чудового міста на зразок Вільямсбурґу у Вірджінії, ЗСА.

Минулого літа в Кам'янці-Подільському в межах проєкту, розпочатого Фундацією, працювала міжнародна експедиція, що об'єднала зусилля зацікавлених науковців з ЗСА, Канади, Австрії і України. Дослідження провадились у двох напрямках: археологічні розкопки і архітектурні пошуки та розробки. Архітектурну частину проєкту провадила молодий науковець з ЗСА Адріяна Петрина. В своїй діяльності на цьому терені члени експедиції тісно співпрацювали з групою архітектів зі Львова під проводом Володимира Бевза. Велику допомогу подав архітект з ЗСА Ярослав Січинський, родом з Кам'янця-Подільського, де і сьогодні шанобливо зберігається пам'ять про його діда — визначного історика і краєзнавця, що залишив цілу добірку праць з історії Поділля.

Головним об'єктом археологічних досліджень, що провадились під керівництвом магістра археології Адріяна Мандзія, був манастир Домініканів XV-XVII ст. Поряд з представниками діяспори (аспірантка археології Надя Мочай, ЗСА, фотограф Стефко Кузик, Канада) працювали американські наукові неукраїнського походження: професор Дже Лі (Василіянський коледж С. Джона Фішера, Рочестер, Ню Йорк), аспірантка Велері Хардсон (Мишиґенський стейтовий університет, Іст Ленсінґ, Мишиґен). Ці останні, а також студенти-американці особисто ніяк не пов'язані з Україною, але зацікавлені в історичній археології і приїхали допомогти народові, що щойно тільки спинається на ноги і прагне розпрямитися після 70-літнього ярма. Вони приїхали допомогти дослідити те, що самі українці не мали можливості зробити. В роботі експедиції також взяли участь археологи зі Львова, Запоріжжя і Києва.

Американські студенти мали нагоду не тільки придбати досвід польових робіт в археології пліч-о-пліч зі своїми ровесниками з Кам'янець-Подільського педагогічного інституту і одержати кредити через Мишиґенський стейтовий університет і Василіянський коледж Св. Джона Фішера, але і здійснити захоплюючу подорож по Україні, відвідати різні археологічні експедиції і ознайомитися з особливостями матеріяльних залишків інших історичних періодів трипільської культури, залізного віку, скитських поховань, давньоруських міст, козацької доби). Три дні члени експедиції знайомилися з пам'ятками історії і сьогоденням Києва, мали зустріч з археологами, що провадять розкопки в місті, і з редакцією журналу „Пам'ятки України". Наприкінці польового сезону, що тривав 10 тижнів, учасники експедиції побували в Запоріжжі на фестивалі сучасної української пісні „Червона Рута".

Літній сезон 1991 року давно скінчився, але праця продовжується. Матеріяли, знайдені під час розкопів, є в обробці. Цим займаються дослідники і в лабораторії Фундації в Кам'янці-Подільському, і на Заході.

Уряд міста підтримує намагання Фундації. Це є зрозуміння величі своєї історії, і визнання вартости тієї справи, що її роблять науковці з діяспори.

Цього літа експедиція продовжить свої дослідження вже в незалежній Україні. 29-го червня — 2-го серпня будуть поновлені археологічні розкопки в манастирі Домініканів і на фортифікаційних спорудах, архітектурно-упорядкувальні дослідження в Старому місті.

В плянах Фундації на літо 1992 року є також участь в розкопках в Теребовлі (Тернопільська область). Попередні розвідки виявили тут залишки укріпленого міста з часів Галицько-Волинського князівства. Цього літа під керівництвом Володимира Чорновуса (Інститут суспільних наук, Львів) заплановані розкопки поселень з обох боків річки Стрия. Одним з центральних теоретичних питань наших робіт є розвиток українського міста. Матеріяли з Теребовлі пляниться порівняти зі знахідками з Кам'янця - Подільського. Результати такого аналізу будуть використані для створення і розглядання загальної схеми розвитку міста за типовим українським пляном.

Фундація дякує тим добродіям, які своєю матеріяльною допомогою уможливили проведення досліджень минулого року. Спеціяльно Фундація дякує Центрові Петра Яцика при Альбертському університеті (Канада) та Вікторії Новотній з Фльориди (ЗСА). Завдяки їх помочі були зроблені перші кроки в цій ділянці допомоги діяспори Україні.

Фундація запрошує всіх зацікавлених до співпраці влітку цього року. Осіб, зацікавлених в історичній археології, історії України і загально середньовіччя, архітектурі і урбаністиці та загально в українському минулому, і згідних віддати свій час і сили влітку 1992 року, просять зголошуватись як добровольців. Досвід попередньої праці в експедиціях не є обов'язковим. Якщо ви маєте бажання взяти участь в експедиції і вважаєте, що ваші фах і вміння можуть стати в пригоді в її дослідженнях (фотографія, малювання, інше), то просимо зголоситися.

Якщо ви не можете особисто взяти участи в нашій роботі, ви ще маєте змогу нам конкретно допомогти фінансово. До людей з теребовельських земель є спеціяльний поклик подати фінансову допомогу, бо кошти на ці дослідження є дуже обмежені і досі не є виразно, як довго зможе експедиція в Теребовлі працювати.

Якщо вам не байдуже минуле і майбутнє нашої України, якщо ви хочете підтримати талановиту молодь, що прагне власними руками допомогти відродженню землі дідів і батьків, Фундація радо прийме грошову допомогу, і вже цього літа ваші гроші будуть втілені в реальні справи, що прислужаться побудові нової української держави.

Зголошуватись та звертатись за інформаціями можна на адресу: Adrian Mandzy, c/o KPF, 2033 Westfall Rd.., Rochester, N.Y. 14618.

Адріян Мандзій,
Володимир Чорновус.

ЗАВЕРШИЛАСЯ НЕДІЛЬНА візита до Туреччини голови Верховної Ради Білорусі Станіслава Шушкевича. На першій підсумковій пресовій конференції в Мінську він сказав: „З цією країною ми повинні мати найтісніші стосунки". На думку Шушкевича, для білорусів буде дуже корисним турецький досвід переходу до ринкових структур. До Мінську вже прибув новопризначений амбасадор Туреччини в Білорусі. На білоруських будівництвах успішно працює турецька будівельна фірма „Енка".